

Landstingsstyrelsen

**Betänkandet Värna språken – förslag till språklag
(SOU 2008:26)****Ärendet**

Kulturdepartementet har berett Stockholms läns landsting möjlighet att yttra sig över betänkandet Värna språket – förslag till språklag (SOU 2008:26).

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande i enlighet med förvaltningens synpunkter i detta tjänsteutlåtande

Bakgrund

Förslaget bygger på de av riksdagen beslutade nationella språkpolitiska målen och innehåller bestämmelser om svenskans och andra språks ställning och användning i det svenska samhället. Lagens syfte är att värna både svenskan och den språkliga mångfalden. Lagen ska också värna den enskildes rätt till sitt modersmål.

Svenskan ska ha ställning som huvudspråk i Sverige och vara samhällets gemensamma språk, som ska kunna användas inom alla samhällsområden. Samiska, finska meänkieli, romani chib och jiddisch anges vara nationella minoritetsspråk. Det svenska teckenspråket ges en ställning som väsentligen motsvarar de nationella minoritetsspråkens.

Det är i första hand det allmänna som ska ansvara för att svenskan används och utvecklas, liksom för att de nationella minoritetsspråken och det svenska teckenspråket skyddas och främjas.

Alla som är bosatta i Sverige ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda svenska. Den som tillhör en nationell minoritet ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda minoritetsspråket och den som har behov av teckenspråket ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket. Den som har ett annat modersmål än de nu nämnda

ska ges möjlighet att utveckla och använda sitt modersmål.

Förvaltningens synpunkter

Inom landstingets kompetensområde finns verksamheter som redan idag berörs av vissa författningar med reglering av språk.

I förordningen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område ställs bl a särskilda krav på språkkunskaper. Kraven gäller för yrken som omfattas av bestämmelser om legitimation, skyddad yrkestitel eller behörighet här i landet. Exempel på sådana yrken är barnmorska, läkare, sjuksköterska och tandläkare.

I patientjournalagen regleras att de journalhandlingar som upprättas inom hälso- och sjukvården ska vara skrivna på svenska språket, vara tydligt utformade och så långt som möjligt förstäliga för patienten.

Svenska språkets ställning i Sverige har inte hittills framgått av lag eller på annat sätt varit formellt fastställt. Det är ett nytt område för lagstiftning vilket kommer att synliggöra betydelsen av språk. Lagens syfte är främst att ange olika språks ställning och användning i det svenska samhället, men även att värna svenskan och den språkliga mångfalden i Sverige samt den enskildes tillgång till språk.

Det finns goda exempel på språklagstiftning inom andra länder, t ex Finland. Den finska språklagen är en allmän lag som kompletteras av speciallagstiftning. I lagen hänvisas t ex till bestämmelser om språkliga rättigheter som rör kulturverksamhet, språkliga rättigheter för klienter och patienter inom hälso- och socialvård och språkkunskapskrav för offentligt anställda.

Landstingsstyrelsens förvaltning ser positivt på en reglering som slår fast att språket i organ, såsom riksdag och regering, kommun- och landstingsfullmäktige, vilka fullgör uppgifter inom den offentliga förvaltningen ska vara svenska. Det är viktigt att ha ett värdat, klart och begripligt språk i skrivelser och beslut. Sedan tidigare finns bestämmelser i förvaltningslagen om språkanvändningen inom myndigheter. Då dessa bestämmelser inte gäller för regering och beslutande församlingar, som t ex landstingsfullmäktige, finns således anledning att reglera detta i en särskild språklag. Inte minst har detta betydelse för den samhällsinformation och den mängd dokument som myndigheter publicerar på Internet.

Språklagsutredningens förslag omfattar även ett ansvar för det allmänna att skydda och främja det svenska teckenspråket.

Landstingsstyrelsens förvaltning anser det vara angeläget att det svenska teckenspråkets ställning regleras i lag och att det tillerkänns en ställning som motsvarar de nationella minoritetsspråken. Det visar att samhället respekterar den betydelse teckenspråket har för de teckenspråkiga och deras identitet.

Landstingsstyrelsens förvaltning tillstyrker förslaget till en språklag som innehåller bestämmelser av generell och övergripande karaktär och som är subsidiär i förhållande till annan lag eller förordning. Lagregleringen anger det svenska språkets status och ger en tydlig signal om den vikt som det svenska språket har.

Mona Boström
Landstingsdirektör

Anders Nyström
Administrativ direktör